

Németh Erzsébet

Zuhog a fény

Zuhog a fény,
liheg a nyár.
S a délután:
zümmögő darázs.

A **Lant** Irodalmi Folyóirat
előfizetési díja egy évre: 1500,-Ft.

A **Lant Irodalmi Klub**
tagsági díja egy évre: 500,-Ft.
Ez magába foglalja a művek
gondozását és közlését.
Előfizetni postautalványon lehet a
szerkesztőség címére. A lap évente
hat alkalommal jelenik meg.

kis **LANT**
IRODALMI FOLYÓIRAT

Főszerkesztő: Németh Dezső
Irodalmi szerkesztő: Németh Erzsébet

Szerkesztőség címe:
Németh Dezső
Lant
1211 Budapest
Ady Endre út 5. 3/10.

Telefon: 277 7196
Mobil: 06 30 431 7837

Kiadja a Lant Irodalmi Klub
Magánkiadás

www.kislant.hu
kislant@interware.hu

ISSN 0865-8633

Bayer Béla

Fényteli

Akárha kifeslő mandulaág
hajnali halmok vackán,
akárha rozárium.

Ajkaid vérbő szirmai
szájamhoz bíborlanak.

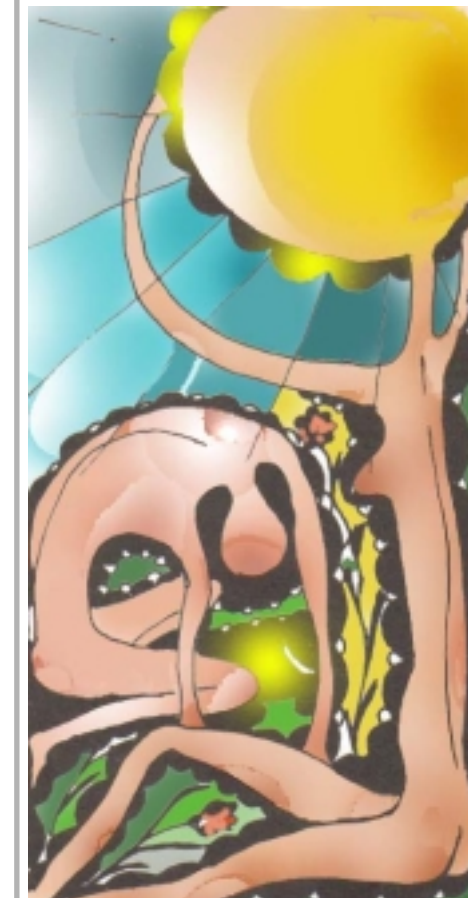
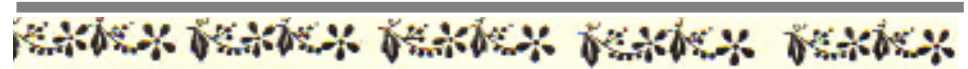
Vállaid havasa villan,
s míg bimbót bont
öledben a havasigyopár,
fölébe hajolsz.

Szemeid kökénylő parazsa
számúzi csöndem
fekete virágait, melyekkel
az éjszaka pilláim megkoszorúzta.

Illanó öröm árad.
Barka buggyan,
legényes mézgacsepp.
Ujjaid követik ereim futását,
majd becézón övemmel bíbelődnek.
Ágyékod öble fogad be végül,
s én megmártózom
egy fényteli ragyogásban.

Kis LANT

IRODALMI FOLYÓIRAT

Rubint Ágnes

Új angyal

Mély rebbenések
álma nélkül,
hosszú és üres
közönnyel arcodon
olvad szét szívedben
a zaklatott felismerés.

Nincsen alkony
szárnyak nélkül,
csendes derengés szívében
rebben a hajnali fáradtság
s tovarepül hőként
könnyes tekinteted.

Mártír vagy e Földön,
ahová kényszerít a Sors,
hadakozó emlékekkel
virrad a tegnapi
s te csak fekszel
élő halottként a porban.

Mintha új angyal
vigyázna rád
meghasadt szíved helyén
virágzó cseresznyefa áll
idézve a tegnapi
elmúló mámorát.

Bayer Béla

versei

Felismerés

Nyert perc ez megint,
haladék szikék sorfalában.
Pilláim pikáin álompernye,
de a varjakat mára már száműzte
a hajnalok vérszövétsége.
Csöndem csatakos öble tárul.
Félelmem felfeslő rongycafat csupán,
hisz behallik a gyurgyalag
gyöngyöző nászéneke.
Szüremelő illat hív,
mozdonyok aszthmás füttye.
Bakfismosollyal szövik be hozzám a nyár.
Szeretők lobonca villan,
hontalan örööm ölükbe szédül.
Nem láthatom az út túloldalát,
a távoli tornyok révületét sem,
de örömmel szegődik a felismerés:
menedékként feltárul egy másik végtelen.

Szemlesütve

Isteni lehellet páráll a tájon
Ködfátyol-nász az ágakon,
lelkek illannak apró angyalszárnyon
tűnt vágyak üszkén hűlt halom.

Penészvirágot dajkáló a grádics,
házamra hazám nem kacsint,
itt szemlesütve motyogom, hogy: máris,

noha hitem áhitatra int.
A hajnal korcán elvetél az álom,
szorong vackán a képzelet,
e szemsugaras homburgi határon
nem hívják dalba nevémet.

Bár megkapó a Vogézek varázsa,
babitsi srófát nem tanít,
itt Illyés szaván nem udvarol zsásza,
versbe otthoni szót nem segít.

Igéző

Szűrt csöndet dajkál a bányasor,
kecseken hajló a traverzek árnya,
ernyőt bont lomhán a vadkapor,
s lelibben a sárga délutánra.

Szerényen szusszan az aknaöl,
tornyán fanyalgó fénynyaláb pózol,
a vasárnap homloka tündököl,
borostája visszanez a tóból.

A meddőpúp komoran hallgató,
palával sejlő a csillék álma,
egy vakságát viselő barna ló,

rúgat a tegnapi távolába.
A virághab mámorát könnyedén,
méh csókja váltja meg som kegyén.

Csillag Tamás

A múzsákért

Olykor még lángra kap bennem a pogány ősök vére,
Mert manapság a tehetségnek sokszor éhhalál a bére,
És hiába érték az ember, a költő, még ha többet és mélyebbre is lát, mint mások,
Hisz ő csak ír, minden szava fáj. Lassan maga alá gyűri őt is a hallgatag magány.

Én nem ilyen vagyok! Még él bennem a részvét, ó, ocsmány világ!
Még tart a néma küzdelem, de nem hallgatok tovább, hiába van ellenem
Vakbuzgó gyűlölet, lenéző közöny és bemocskolt becsület.
Aljas világ! Nézd a testeden a sebeket! Milliók sebei ezek.

Én is majdnem feladtam, hallgatók lettek a napok,
De jött a Kedves, parázshit volt a szeme és láng az arca...
És azóta féltve karol. Pedig a világ hagyna.

És meghalnak a népdalok

Harsogva futni kezd a szél,
Esző mossa most a meztelen ágakat,
A sáros városokra és mezőkre
Az ősz fonogat ködből sűrű fátylakat.
Nem látni messzire, a távolság csak álca,
Figyelj és meglevenedik feletted
A természet fehér mozivászna.

Hogy mit vetítenek ma? Nézz bele a ködbe,
És mondd el, mit látsz! Erre váltottál jegyet?
Te is látod már, hogy egy bolond tízezreket hiteget?
Még mindig nem hiszed? Kapcsold be TV-d és nézd a híreket,
De ne a pártokat figyeld, vagy a színeket,
Csak a szavakra figyelj! Lásd a lényegét:
A politika fölhabálja az életet.

Látom, már érted, szóltan lettél.
Fogd a tollad, írj! Írj, így még tiszta lehetsz,
Írj vidámat, lázadj vagy keseregj.
Vagy csak szorítsd szívedre szerető kedvesed,
De ne mondd, hogy nem változik semmi!
Csak tenned kell érte! Tanulj és taníts,
És tisztábbnak fognak tűnni a holnapok.
Új elvek és rímtelen versek születnek
Majd, és meghalnak a népdalok.

elfeksziünk ernyedte tagjainkkal sárguló fűvön
 átéltünk szarvasnászt gyöngyházfényű este
 de kívánom újra meg újra égen és földön:
 legyél testembe forrva - szerelmem- mindörökre

megálmodsz újból engem

hús-gyöngyeid iker holdjait küldöd felém
 átárvult éjszakák rejtik el valód
 kéjt sír a szádszéle s fojtott hangod
 öled örvényét sikítja
 parázna akarásod közén szánt ujjam
 göbolyúséged a holddal delel
 s szemed szemembe írja
 amire ész már nem felel -

fehér akácfürtös homlokod alatt
 megálmodsz újból engem
 szőrös közöd siratja kéjed iramát
 és újra meg újra akarod
 hogy testedet járja át
 nyelvem rücskös boronája
 ha szajha markoddal megrázod
 ölem lüktető eres ágát -

ujjbögyeimből nyílnak ki vérző
 tapintások - hajad hajnali kendő:
 szemem egéből kiszálló karvaj
 és csőre bőromet szántja -
 és örömben fogant elérző
 lángvércséd kiáltja
 hogy ő a születő reggel
 kéjdárdás seregekkel törtető királya

nyakamon combjaid kalodája
 tulipánajkad szorítja ágam
 csapkod öleden nyelvem szárnya
 madár vergődik rajtad:
 szerelmem kéjsirálya -
 megfordulok
 lüktetve tör beléd oszlopom
 - gyöngybokros szél sikítja
 csipkefa vérző ruháját -
 s én csöppjeit neked adom

Baráti Molnár Lóránt

A Nap alatt

Még a nyárban voltunk... Versenyt lapá-
 toltunk a sodrással szemben, bátran
 odaálltunk a folyón húzó motorcsónakok
 oldalvizére. Húztuk magunkat a
 motorosokkal - már amelyik vállalta - a
 távolabbi partokig. Meg a kis szigetekig.
 Elraboltuk, lánccá fűztük a csigaházakat,
 s a nyakunkba akasztottuk. Levetett
 pólóink vizesek lettek a hajóorrban.
 Először Lalit buktattuk a Rábába.
 Kiúszott a partra, apróra húzta össze
 magát a nap alatt. Mentünk volna utána,
 de megmerevedett a kép, ínyét mutogatta
 a kaján folyó. Illegette magát felfordult
 csónakunk.

(Hangyahad vonult végig az afrikai
 táboron. Egymástól 5-10 méternyire,
 szabályos oszlopokban, a könyvlap
 aljáig.)

Papa és mama hajózni ment. Az
 öcsémet Ádit itt hagyták. "Persze, hogy
 vigyázok a kissrácra...!"

(Ahol a hangyák megálltak, ott nem
 maradt élve senki, semmi...)

Ádi a hátam mögött keni magára a napo-
 lajat.

(Doktor Albert - a Schweitzer - és a
 négerék figyelnek...)

Ádi a hideg, koszos vízbe veti magát,
 "Gyere, becsavarlak a nagy törölközőbe,
 és kiteszlek száradni..."

Ádi ül, bög és kéri, hogy ne áruljam el.
 Később nevetgélve műanyag macival ját-
 szik a fűben.

(Ilyen hideg víztől doktor Albert és
 négerai is megbetegednének!)

Mama és papa a Pálmát, szép nevű

dinginket kiemelik a vízből, letörlik, ola-
 jozzák ahol kell, s a csónakgarázsba
 cipelik. Aztán Ádi egy nagy tábla csokit
 kap. Én egy kisebbet...

Szikrázik a Rába-part. Egy öreg halász
 kiemeli zsákmányát, s nekilát, hogy a
 kifogott compóból, dévérből, kárászból,
 busából halászlét főzzön. Mögötte állok,
 nézem a rotyogó kondért. Meg sem for-
 dul, úgy kérdi: - Megkóstolja?

Nagyot nyelek, majd kibököm: - Igen...
 Lejebb emberek sűrögnek-forognak.
 Felszedik a tavalyi gypet, új gyp-
 téglákat raknak le, azokat illesztik
 össze. Tatarozzák a parton sorjázó
 horgásztanyákat. Festik a falakat
 fehérre, kékre, zöldre, citromsárgára.

Késő délelőtt. - Ha a többi horgászt akar-
 ja faggatni, hiába az idejéért! Még nem
 nyugdíjasok. Ismerem a legtöbbjét. Este
 jönnek, munka után. Főként hétféteken.
 Sok itt van péntek estétől vasárnap
 estig. Ül a parton, egész nap az úszót
 lesi. Van, hogy két napig nem fog semmit
 az ember. - Csak a botot. De van, hogy
 két-három szatyorra valót is hazavisz.
 Főleg dévért, meg cigányhalat, compót.
 Ezekből sok jár erre. Nem, az engedély
 nélküliekkel nem törődünk. Észrevenni
 rajtuk, hogy nincs engedélyük. Arcáról,
 tartásáról felismerni az illetet. Ha elkapja
 a halór, meg a vízirendőrség, ők bán-
 ják...

Nagy pléhcsónak áll keresztbe előttünk.
 - Tütü! - kiáltott Feri. A két pléhcsónakos
 röhögött. - Elüttök? - kérdezték. - Aha -
 mondta Feri, és hátraszólt, hogy jobb-
 ra... - Nem jó - mondtam neki -, beakadt
 - Hát akkor - mondta Feri, és elkapta a

pléhrocsó szélét.

- Sportolók vagytok? - kérdezte az egyik pléhcsónakos, és kenunkra mutatott - Nem - mondta Feri -, csak olyan vízben járó srácok. Gyakran evezünk fel-alá a Rábán, a Marcalon, a Kis-Dunán. Csak úgy...

Február vége lehetett akkor is. Talán az első vagy második hétvége. Elég meleg volt. Tíz-tizennégy fokot mutatott a hőmérő. Anno 1967 vagy 68... Az öreg horgásszal nemrég beszélgettem. Húvós szél fúj a Rába-parton. Ettem az öreg által főzött, csípős halászléből. 1997 februárjában, egy télvégi délelőtt. A nap alatt.

Győr, 1997.

Baráti Molnár Lóránt
versei

Régi kert

kert emléke és fák árnyéka száll
a régi kert már mítosszá kövül
tudod-e lesz vagy nem lesz még egy nyár
jön feléd a csend ott a fák közül

fent a kék égen szárnyal egy madár
mintha nem volna csak a suhogás
kék madárvihar kék szárnycsattogás
madárkiáltásos kék látomás

ez volt a nyár fények cikkanása
suhogott az ég akár a madár
(nem vársz senkit és jön majd valaki
egy régi kert várja nem várja már)

Győr, 2001. szeptember 20.

Virágok virága

Láng-rózsa a jégverésben,
Halál ellen virág-ököl;
Halálos hittel a szívben, -
- szirmod piroslik, tündököl.

Újra szörnyű szél cibálna,
Holnap fehér csend ölel át;
Mégis tiéd a fény-világ,
Lobog virágod csodája!

Vér-szín- virág, szelek átka
Rikolt fölötted, éjszaka
Zúdítt dermedést szirmodra;
Maradsz mégis fények álma.

Legyőzhetetlen szépséged
Nem sebzi fel karmos szél;
Vagy mint ima, örök ének,
- ragyogj virágok virága!

Csendének

zuborog a csend már körülöttem
zaj hullik kiált zajdarabok
zuhognak a csenddé-vált csendbe
csend-szilánkok hullnak csend-darabok

csak karámokban van a dobogás
az eső is néma és nem hajtana ki
a fénykéve-gyökérből lángszínű virág
ott ott a csendben mozdul valami

(így élek vagyok és holnap
tovább hasítja létem az úr
hiába hiába tölteném meg csenddel
így élek vagyok csendben egyedül)

Németh Dezső

szarvas-nász gyöngyházfényű este

mikor bársonyfény pilled csalitok tisztásslélén
s kecses ünök lesnek titokban tróféás bikát;
kibomló szenvedélyek tüzelő öled mélyén
szétnyitják combjaid: farod gomolygó ágbogát

gyöngyház-ég fátylas naparany mezőin bíboros
fellegek szállnak mint végtelent-járó madarak
pillantásaidat felfogják a kéjek titkos
jelei mert magamra húzva megfogantalak -

élvezet hogy lábad között tegye ölembe
földrengés öled - örvényhasadékán bomolva
álljon egészen feszült alsó részeim töve -
szarvamom szarvas-est tüze indít tűzpokolba

megszopod életem meredten álló oszlopát
hogy kavargó öled szőrös bozótjai között
feszület hússommal átéljek isteni csodát
ahol a mindent kibontók életjele örök -

és testünket bűnbe-mártató sötét ördögök
istenként áldják meg vad kéjed ősi mámorát
mert papok hazug hitével nem való az örök
szeretet - mi teremthet bűnből isteni csodát?

de örök a kéj mely öledet ölembe vonja
és vágásod árok-rejteken áthúzza sokszor
- a kiáltásaid gyönyör-vagina bolondja-
beléd ekéző nyelvét szerelmes indulatból

rabod ki önnön kezét kötözi láncsal össze
mégis szőrös pinád rejtekét kívánja fúrni
hogy élete lehessen fiában mindörökre
s örök forgásba révedve újra megfoganni

de ehhez beléd mártva testem fölálló húsát
húzzad vonjad dombjain árkod kívánó farod
üvöltő kanszarvasok őszi bagzó mámorát
tökeim tenger-gyöngyeitől úgyis megkapod

rám marnak körmeid szántó eke-mozdulattal
véres égboltot rabol féltékenyen a szürke est
és mintha velünk élvezne - saját mámorával
minden földi s égi távlat bíborszínűre fest

csevegett, még akkor is, amikor beillesztette kulcsát a zárba. Kende Géza meg csak mosolygott, időnként szemének hunyorításával jelezte, hogy figyelmes hallgató. A nőt nem érdekelte, hogy a festő szavát sem érti.

Az átriumszerű előtérből tágas nappali-ba léptek, ahol egy aszott öregúr bóbiskolt lábtartós fotelben. Mellette őt-hat évesnek látszó fiúgyerek ült tolószékben. Nyakán és karján vaspántok, egykedvűen és szótlánul tekintett maga elé, mint aki régen beletörődött már, hogy guruló kalodába zárták.

Doreen odalépett a gyerekekhez, homlokukon csókolta, majd - észrevéve a festő zavarodott arckifejezését - csak annyit mondott:

- Így született. - Aztán karon ragadta Kende Gézát, húzta magával, fel az emeletre.

A nő egy duplaablakos szobába vezette a festőt, amelynek berendezése mindössze egy polcos szekrényből, egy széles ágyból, valamint az ágy mellett álló éjjeliszekrényből állt. A polcokon játékok, könyvek érintetlenül. Az éjjeliszekrényen gyógyszeres tégelyek garmada. A fehérre meszelt falak rideg helyiség benyomását keltették a festőben.

Doreen behúzta maga mögött az ajtót. Kende Géza, háttal a nőnek, a falakat vizsgálta, képzeletében alakította ki a mesefigurák helyét.

- Mikiegér - mondta, és az ablakot körbefogó falra mutatva a nő felé fordult.

- Nem - mondta Doreen. Halálosan komoly volt, hangja határozott. - A pokolba Mikiegérrel! Egy egészséges gyereket akarok!

Szemait le nem véve róla, közeledett

Kende Géza felé. Gombolni kezdte égszínkéék blúzáát, láthatóvá váltak mell-tartóba szorított dús keblei. Kende Géza ellépett a nő elől. Megkerülték egymást, mintha valami furcsa táncot járnának. A nő került az ablak elé, a festő az ajtó közelébe.

- Nem! - mondta Kende Géza megrökönyödött, eltorzult arccal, kezét tiltakozólag magasra emelve. - Nem!

Kinyitotta az ajtót, kihátrált a szobából. Aztán le a földszintre, majd az aszott öregemberre és a nyomorék gyerekre ügyet sem vetve elhagyta a házat.

Cziráki János még hetekkel később is kereste a festőt. De a galériában sem tudtak róla semmit.

Kovács Sándor

Kő és moha

Szürke tömb vagyok erdöm közepén,
Kemény lelkemen köd csurran végig,

Kristályos magányom kiáltása,
Jaj, sohasem hallatszik az égig,

Jöjj, te barna-zöld moha-érintés!
Szikla-testem csak téged emleget,
Simulj szorosan sok szegletembe,
És törd össze tagadó szívemet!

Morzsáimból táplálok vágyaink,
Ha majd elporladok csókod alatt,
Szerelmünk hús termőtalajában,
Az új életünk magja megragad.

T.Ágoston László

Csendélet tigrissel

Durci ül a szekrény tetején, ott közepén, a virágcsendélet alatt, és láthatóan törí a fejét valamin. Valami csibészségen, amivel fölbosszanthat vagy játékra ingerelhet bennünket. Mintha tudná, hogy ma, az első születésnapján mindent elnézünk neki. Bármit megtehet, nem zavarjuk ki hangos szóval a konyhába, nem emeljük rá a félbe hajtott újságot, sőt még a szemöldökünket se húzzuk össze mondván: "Durci, Durci, te csibész jószág, megkomolyodhatnál végre, hiszen már nagy kislány vagy!" Azt is mondhatnám, felnőt.

Maris néni, a szomszédasszony csak legyint rá, és azt mondja: "...kos vagy, mint az anyád. Önfejú, konok, hajlíthatatlan, de azért jó szívű." No, ez a bizonyos anyád nem a cica édesanyját jelenti nála, hanem a nejemet, aki szintén áprilisban született, alig egy héttel Durci előtt. A csillagképeknél az évek nem számítanak. S valóban van a jellemükben némi hasonlóság. Talán ezért is szeretem mindkettőjüket. Azt mondják, a háziállatok előbb - utóbb hasonlítanak a gazdájukra. Így igaz. Elég megnézni ezt a Morzsit, a Maris néni kutyáját. Nagy pofájú, dagadt, lusta jószág. Már az összes macskát elüldözte a környékről. Nem tudom, mit szólna hozzá, ha valamelyik menekülés helyett visszafordulna és kipróbálná rajta a körmeit... No, de hagyjuk Maris nénit, ma Durci születésnapja van.

Tény, hogy ez a villogó sárga szemű, tigris bundás, fehér szakállú jószág a karmai köré csavarintotta az egész családot. Igaz, hogy rátarti, megválogatja,

kivel mikor áll szóba, s azt is, kinek fogad szót, de azért mindhármónknak tud személyreszólóan kedveskedni. Reggel például, amikor a feleségem fölkel, elé sétál a szobaajtóhoz, a lábához simul és hagyja, hogy a nyaka köré csavarja, mint valamiféle sálat. Dorombol, törleszkedik, s eszébe se jut, hogy kieressze a karmait. Így sétálnak el ketten a hűtőig, s Durci megkapja a reggelijét. Én is megpróbáltam hasonlóképp a nyakam köré csavarni, de rámvillantotta sárga szemeit és fenyegetően kieresztette a körmeit. Laci fiamra figyelmeztetően rámordult, és a fülébe harapott. Nem nagyon, csak hogy tudja, hol a határ.

Amikor megtöltötte a bendőjét, elkezd siránkozni a szobaajtó előtt, hogy engedjem be. Kitartóan tud rimánkodni, jobb, ha rögtön beengedi az ember. Körbejárja a szobát, mindent végigszaglászik, aztán odasettenkedik az ágyhoz, két lábra áll, meggyőződik róla, hogy ott vagyok, aztán óvatosan fölmászik a lábam felől, s lépésről lépésre egyre bizalmasabban dorombolva dagaszt a hasam felé. Ott megáll, megvárja míg megsimogatom, aztán leül, majd kéjesen elnyújtózkodik, mint a térképen a nagy Alföld. Ezt a gesztust csak nekem tartogatja. Senki mással nem hajlandó megismételni.

Laci fiam a játszótárs. Ha meghallja a lépteit a lépcsőn, már rohan az ajtóhoz, gurítja neki az alufólia labdáját, és hengergőzve várja a simogatást. Ha valamilyen oknál fogva nem áll kötélnek, utána szalad, és játékosan megharapja a bokáját. Ha ez sem elég, fölugrik a nadrágjára és igyekszik visszatartani. Neki mindent szabad, amit ha netán mi próbálnánk megtenni vele, azonnal megsértődik és elvonul. Földobálja a le-

vegőbe, repülni tanítja az ajtó és az ágy között, a képébe fúj, megpöcköli a fülét... Ez a bolond jószág meg ahelyett, hogy megsértődne, felpattan az ágyról a párnák közül és rohan hozzá az újabb repülés reményében.

Amikor megérkezett az első igazi langyos, tavaszi napsütés, odaszóltam Durcinak, hogy " Gyere, Durci pajtás, lemegyünk a kertbe!" Kissé bizalmatlanul pislogott rám, hiszen már az előző héten is ezzel bízattam, aztán jött egy hűvös fuvallat, és jobbnak láttuk visszafordulni a jó meleg szobába. Most azonban se szél, se hideg, hét ágra sütött a nap. Madarak csiviteltek a fákon és jácintok meg tulipánok emelgették az ég felé friss bimbóikat. Durci akkurátusan körbeszaglásztta valamennyit, aztán átugrott a szomszéd kertjébe. Ott is ellenőrizte, hogy hiánytalanul megvan-e minden, amit az ősszel otthagytam. A jelek szerint minden rendben talált, mert komótosan, a fenekét riszálva farkcsóválva ballagott vissza.

Igen ám, csak hogy nem egyedül, hanem kettesben. Először azt hittük, hogy a hirtelen jött napfény játszik velünk, mert nemcsak a bundájuk, hanem még az a röhögős fehér szakálluk is szakasztott egyforma volt.

- Mit gondolsz, az erős napfénytől lehet kettős látása az embernek? - fordult hozzám suttogva a feleségem, nehogy megzavarjuk a hangoskodásunkkal ezt a furcsa természeti jelenséget.

- Én nem is tudom... - bizonytalanodtam el hirtelen. - No, de miért ne? Manapság oly sok mindentről bebizonyosodik az ellenkezője annak, amit korábban hittek róla a tudósaink...

- Akkor figyelj, kiugratjuk a nyulat a

bokorból!

- Még azt is? Nem elég a macska? Jó, ugraszd, no!

- Durci, kis cicám! Gyere, hazamegyünk! - mondta, mire mindkét macska megállt, mint a cövek. Az első kíváncsian nézett körül, s megcsóválta a farkát, jelezve, hogy készen áll a hazamenetelre. A másik viszont zavartan kezdett hátrálni és látászott rajta, hogy legszívesebben menekülésre fogná a dolgot, de hát az a határtalan macska kíváncsiság...

A mi cicánk határozott mozdulattal megfordult, fújt egyet a kísézője felé és megmutatta a körmeit. Az meg csak állt bambán, mint aki nem érti a dolgot, hiszen ő semmi rosszat nem akart. Aztán bólintott, s szomorúan bandukolva elindult a kerítéslyuk felé. Durci tisztes távolságból kísérte, majd virgonc jókedvvel futott hozzánk bezsebelni az elismerést.

Igen ám, de amint fölértünk a lakásba, első dolga volt fölülni a kertre néző ablakpárkányra és úgy ingatta a fejét, mint aki már meg is bánta az egészet. Nem kellett az ebéd, pedig halas konzervet bontottunk neki. Ez volt a kedvence. A párizsiból lecsípett falat is ott maradt az ablakpárkányon. Hiába gurítottuk a lába elé a fólia labdát, hozzá se nyúlt. Egyszer csak elkapta a nadrágom szárát, és elkezdett húzni az ajtó felé.

- Rendben van, Durcikám, értelek én - mondtam - hogyne értenélek. Bánt a lelkiismeret, mert ok nélkül megbántottad a barátodat. Visszamegyünk a kertbe. Keresd meg, és kérj tőle bocsánatot!

Amint kinyílt az ajtó, a mi cicánk szélesebb rohanásba kezdett és meg se állt a kerítéslyukig. Nekem is volt lent dolgom, nem sürgettem. Ő időnként eljött a kerítésig, megnézte ott vagyok-e még,

nemsokára összehozta a festőt egy vevőjével, akiről tudta, hogy új étterme nyitásra vár, ám legnagyobb bánatára a hajónak megtervezett bárpult mögül csupasz fal mered a leendő vendégekre.

- Nagyon ügyes keze van a barátodnak, rengeteg munkája lesz, ezt én garantálom - mondta Roger Rogers, és felpattant az asztal mellől. - Egy pillanat!

- Látod - jegyezte meg Cziráki János nem minden önteltség nélkül -, mondtam én neked. Ennek a pasasnak van ám ismeretsége! Nekem is persze, de az más. Ez sokkal jobb körökben mozog. Meglásd, annyi munkád lesz, még segédek is kell alkalmazzál.

- Ehhez nem kellene segédek. Művészet ez, nem kőműves munka - mondta Kende Géza szerényen.

Roger Rogers visszatért az asztalukhoz. - Igyatok még egy pohárral. Kis türelem, mindjárt jön a feleségem, annak is kell valami - mondta sokat sejtető széles vigyorral.

Poharuk éppen kiürült, amikor egy harminc év körüli, bronzvörös hajú, szorítóan szűk szoknyát viselő nő tipegett az étterembe. Az aszalnál ülőket élénk és affektált hellóval üdvözölte.

- Doreen vagyok. Roger, drágám, melyik a művész? - kérdezte, közben a bárpult-hajó mögötti falra nézett, s meg sem várva férje válaszát, összecsapta két tenyerét, majd felkiáltott: - Hát ez isteni, drágám! Kéne még egy-két hajót is festeni a tengerre, de így is jó. A bébinek mesefigurákat gondoltam, olyan életszerű Walt Disney figurákat, vagy Sári Sárkányt, hehehe, Miki Egér helyett, de azt mégsem, az túl ijesztő. Ugye Roger, drágám, egyetértesz?

A festő hallgatott, egy szót sem értett az

egészből, Cziráki János álmétkodva mosolygott, le nem vette szemét a nőről. Roger Rogers megfellebbezhetetlen egyetértéséről tanúskodva bólogatott.

- Yes, méhecském... - Akart még valamit mondani, de a nő megelőzte.

- Akkor mehetnénk is - mondta. Arcára elégedett mosoly gömbölyödött, és biztatóan csillogó szemekkel nézett Kende Gézára. - A szerszámai ügyis kéznél vannak.

- De méhecském! A művész úr egész éjjel dolgozott!

- És nagyon fáradt? - kérdezte a nő csalódottan.

Roger Rogers zavart, bocsánatkérő arc kifejezéssel fordult a két magyar felé.

- A feleségem azt szeretné, ha a barátod kifestené a gyerekszobát, olyan, hogymondjam, bébiképekkel, élénk, vidám figurákkal. - Elhallgatott. Előbb beharapta alsó ajkát, mint aki így akarja elejét venni a szájára tolazkodó szavaknak. Végül csak megszólalt: - Azt akarja, hogy a barátod már most hozzáfogjon.

Cziráki János fordított. Kende Géza megvonta vállát, aztán berámolta ecseteit, festékes tubusait és kannáit egy bőröndnyi táskába. Követte Doreent az étterem előtt parkoló, vadonatúj Lincoln Continentalhoz.

- Dolgom van - mondta Cziráki János az étterem ajtajában. - Nem tudok veled menni, de valahogy majd megértitek egymást.

- Persze - felelte Kende Géza. Elhelyezte bőröndjét a hátsó ülésen, ő maga betelepített a nő mellé a hatalmas autóba.

Kétszintes ház előtt álltak meg. Kaktuszokkal szegélyezett terrakotta járda vezetett a kapunak is beillő, boltíves ajtóhoz. A nő szünet nélkül

Bányai Tamás

Ablak mellé Mikiegér

- Szenzációs! - mondta Roger Rogers az étterem közepéről szemlélve a bárpult mögötti falat. - Hát ez szenzációs!

Kende Géza szerényen lesütötte szemét, mint aki szégyenkezik a dicséret miatt. Mellette álló barátja száját csücsörítve bólogatott. Szerette, ha egy üzlet jól sikerül. Márpedig ez jó üzlet volt. Akkor is, ha neki semmi közvetlen haszna nem származott belőle. Átvitt értelemben, persze, igen. Két ember, akiket ő hozott össze, elégedett az egyezséggel, ebből még neki is kijut majd valami idővel. A tulajnak tetszik a kép, miért ne tetszene, valóban jó, hangulatos, kiemeli az étterem jellegét. A festő meg pénzt kap érte, s mi lehetne a jól végzett munka nagyobb elismerése, mint hogy jól megfizetik.

Előttük a bárpult, hat méter hosszú keszes hajó, mintha most simult volna a tengerparti sétányhoz. A bárpult-hajó mögött a sétány, karcsú vasoszlopon álló hajólámpákkal, azon túl a tenger, szelíd hullámait óarany színnel ragyogja be a láthatáron nyugovóra térő napkorong. A hajólámpák a falra voltak erősítve, minden más - így a tartóoszlopok is, a tenger, az aranyló napkorong - festve voltak a falra.

- Szenzációs! - jelentette ki ismét Roger Rogers. Látszott rajta, alig tud betelni a látvánnyal. - Erre bizony inni kell valamit. Letelepedtek az egyik asztalhoz, a menyegyzetre függesztett halászhálóak alá. Roger Rogers egy üveg whiskyt és három poharat hozott a bárpult-hajó mögül.

- Nem szoktam inni reggel, de most

kivételt teszek - mondta. Koccintottak.
- John, mondd meg a barátodnak, hogy igazi művész.

Kende Géza kezével intett, hogy nem kell fordítani, ezt még ő is megértette. Alig tudott valamit angolul, nemrég keveredett Amerikába, valami vallásos szervezet révén, s éppen Houstonba, ahol az olajkonjuktúrának köszönhetően pezsgett az élet, mindenkire rózsás jövő várt. A szervezet állta az amerikai letelepedéshez szükséges garanciát, az egyik tag pedig munkát szerzett neki egy takarítóvállalatnál. Ehhez a munkához nem kellett nyelvtudás, Kende Géza mégis szívből utálta. A vállalat egy képkeretező műhellyel egybekötött galéria takarításával is meg volt bízva, így ismerkedett meg a festő a tulajdonossal, akinek rögtön meg is mutatta néhány festményét. A képeket a tulaj kiaggatta a falra, közülük egy rövid idő alatt vevőre is talált, ami arra készítette Kende Gézát, hogy otthagyja a takarítóvállalatot.

A többi kép azonban csak a szemet gyönyörködtette, s a festő már azon volt, hogy szégyenszemre ismét seprűt vesz kezébe ecset helyett, amikor jósorsa összehozta John Cirakkal, tisztességes nevén Cziráki Jánossal, aki kávéügynökként tevékenykedett. Éttermekbe, irodákba szállította az általa képviselt cég termékeit, s rendszeresen szállított kávé a galériába is, ahol apró süteményekkel és nagymennyiségű eszpresszókávéval traktálták a potenciális vevőket. Cziráki Jánosnak megtetszett a festő egyik csendélete, s noha nem vásárolta meg, elég volt megtudnia a galéria tulajdonosától, hogy a művész

Így ismerkedtek meg, és Cziráki János

nyaffantott egyet, jelezve, hogy itt van a közelemben. Aztán egyszer csak ott termett mellettem, s lassú, nyugodt léptekkel megindult fölfelé. A másik cica a kerítés túlsó oldaláról nézte.

Durci fekszik a szekrény tetején, ott középen a virág- csendélet alatt és buksi fejét a két első lábára hajtva szundikál. Mi meg csak nézzük, és elnézően mosolygunk rajta. Ez az ő helye, az uralkodói trónus. Már nem borítja föl a vázákat, nem szedi le a terítőket. Tudja mit tehet, meddig tart az alattvalói tolerancia. Végére is felnőtt cicalány. Azt is tudja, melyik kép áll jól neki, melyik alatt hogyan kell elnyújtóznia. Ha vendég jön hozzánk, így mutatjuk be: "Nézzétek, ez itt a legszebb képünk! A csendélet tigrissel."

Lévai Wimmer Mária

Emlékek vonata

Mottó: "Soha senki nem látta még az Időt, melyben egy emberélet egyetlen pillanat..."

/Marcell Proust: Az eltűnt idő nyomában /

Az Idő örökké
itt van mellettem és bennem;
ha felszállok megállíthatatlan vonatára,
kattog a múlt előre,
utasa a múltam,
és olykor fájó jelenem,
s bennem a jövőm is, mely talán
szebb, fényesebb lesz... !
Olyan ez, mint egy állandó
utazás, melyet mindenki
megtesz egyszer, ha
felszáll emlékei
különvonatára... !

Győr, 2006. március 18.

Rudnai Gábor

versei

Élni

Elélni, megélni, átélni, túlélni.

Kiélni? Felélni?

Csak úgy beleélni?

Össze-vissza élni?

Visszaélni?

Előzőbe visszahalni? Újraélni?

Élhetetlen? Halhatatlan?

Élőhalott.

Bronzkori sír

(Magyar Nemzeti Múzeum, régészeti)

Fekszem a földben, mellettem bronzedény.

Fölöttem suhog a fű sörénye,

kőpaták zuhognak, mint az eső.

Kié a földi ég, kié az égi mező?

Fekszem a földben, mellettem bronzedény.

Hány évszázad a "mi", hány másodperc az "én"?

Engem a halál két vállra fektet,
hallom, hogy éltek, sírtok és nevettek,
magzattá gyűrőtten én is kinyújtóznék!
Nélkülem felhős a föld, nélkülem sáros az ég.

Jászdózsai domb

(Magyar Nemzeti Múzeum, régészeti)

Romra rom és gyomra gyom és házra újra ház.

Prágában sírra sír és gyászra újra gyász.

Lehet, hogy Babel tornya így épül tovább?

Házad lesz a sírod, sírod a hazád.

Magyari Barna
versei

Álomsav erjedés

törtető halandó
faunája a gőg
melyhez jellemében
keres dús legelőt

a képzelet nedve
tettek nélkül kevés
koponya hordókban
álomsav erjedés

lelkünket a vad stressz
cukorkaként szopja
hajunkat benövi
az őszülés moha

idő-zsirtól fénylik
a tegnap s a holnap
miközben az élők
szüntelenül fogynak

Stressz-paplan

magán- s mássalhangzók
nyüzsögnek a szájba'
lassan nő szövegge
a sok betű-láva

idő-láng pörköli
szellemi palástunk
agyunkban keressük
mit egykor elástunk

a sűrű bajszösznek
bozontos a kínja
ember a végtelent
önmagával nyírja

törékeny a való
álmunk is szétpattan
sovány jellemünkön
túl nagy a stressz-paplan

A pénz zsebében

fajunk folyton
igazat keres
sok a kétség de
a stressz hiteles

fény és sötét közt
bomlik az arány
kevés ami adott
túl sok a talány

álnokságok közt
nagyokat lépve
sérül a siker
szakad a sérve

anyagi létben
első az érdek
a pénz zsebében
csörög a lélek

Lelkes Miklós

Biológia

Holt Anyagtól élőknek hitt Ajándék:
Megállásig tetszelgő pillanat.
Bonyolult, benne mégis egyszerű sír:
menekülő, szomorú önmagad.

A részecske-lánc felépül és széthull,
s ismét felépül. Ó, minden lehet
titokmélyen, a tükrös képletekben:
ördögös semmi, s megcsalt istened!

A Tudós hunyorít, bár meg nem érti
azt sem, amit megért. A Lényeket
tovább rejti ős-sejtek minden őse:
Anyagtól kapott Érthetetlened.

Anyagon túl mégis Téged csodállak
inkább, ember: világod más világ,
mint a Világ, - és koronás Királyod
mindig, újra, pökhendi Balgaság.

Milyen kár, hogy ezt addig meg nem érted,
amíg "Megállj!"-t nem int a holt Anyag,
amíg le nem jár perc-kimérő Órád,
s vak múltba hull tetszelgő Pillanat!

Minden sejtben önmagad: szomorúság, -
bár nem érted. Részecske-lánc velem,
s veled együtt sír élet-bonyolultban:
kis egyszerűkből épült végtelen.

A Tudós néz, hiszi: Tudása Isten,
s a Lényeket feltárja az Anyag.
Így lesz? Én csak síró mosolyod látom
Megállás előtt komor Pillanat!

A végponton

A végponton sincs más, mint végtelen, de
ott egybeolvad már fény és sötét.
Megértheted a hulló részletet, de
érthetetlen marad a Messzeség.

Mit mondhatnék a sok-sok kis hazugnak?
A tudás, joggal bár, hiten nevet, -
de nem tudás már, mikor abbahagyja
a nevetést, csak álomgépezet.

Gépezet, melyben álmot gyárt a vegyszer,
forgó láncon rohanó pillanat, -
s a végponton sem látod az Egészet:
Te vagy-e te, Magad-e vélt magad?

Rossz álmom jön. Jó álmom. Jó a Rosszban,
rossz a Jóban. Mit sem tesz a halott?
Vagy mégis Ő épít fel Múltból Álmodot,
Anyagtalant, - örökölt anyagod?

Ő is, te is. A végpontot nem értő
pusztít, sőt, Hite gyilkol, ha lehet.
A Becsület: megértett Nemtudásod,
szívjóság-telten bölcs Hitetlened.

A végponton az is lehet: megérted
a keveset, mi Léteből érthető.
Mily kincset érne ELŐBBI megértés,
az Édenkert-Szív, Édenkert-Idő!

Kis szolga-koncert hazudj önmagadnak?
Döntsd el. Én verset írok: hallgatok.
Nem-kell verssel, - de benne Végtelen van,
most-jelennel nem békélő halott.

már, hogy személyesen is lássuk egymást ... " Egyébként Tamási Áron 1946-tól 20 évig, 1966-ban bekövetkezett haláláig Budán az Alkotás u. 51/B-ben lakott, és amikor Kodolányi a Böszörményi út 26-ba jött lakni gyakran találkoztak Tamási otthonában is, amely mellett Féja Géza, Illyés Gyula, Németh László, Veres Péter, Szabó Pál stb. is odajártak. De ugyanezek Kodolányiékhöz is eljárógtak. Szinte alig múlt el hét író-társ-látogató nélkül.

Az emléktáblával jelölt házban tehát rendszeresen látogatták az íróbarátok: Tamási Áron, Veres Péter, Szabó Pál, és Szabó István, Cseres Tibor, Illyés Gyula pedig feleségével, Flóra asszonnyal együtt. A Finn Oroszlánrend lovagkeresztje magas kitüntetést személyesen a finn nagykövet adta át részére itt a lakásban. Az akkor már betegeskedő Kodolányit, ragaszkodó kedveskedéssel, 70. születésnapján szép virágcsokorral köszöntötték a ház lakói, Bezsillák szervezésében. Biográfiájához tartozik olyan közismert magyar személyiségek látogatása, mint Dajka Margit színésznő férjével /Kodolányi megélte saját művei színpadra állítását, mint Pl. a Földindulás-t a Vígszínházban /, alkotói barátként kereste őt fel itt Varga Mátyás a Nemzeti Színház híres díszlettervezője; Vujicsics Tihamér és Szokolay Sándor zeneszerzők, Lőrincze Lajos nyelvész, Magyar Imre orvos professzor és a sokoldalú tehetség; Tersánszky Józsi Jenő. Losonczy Géza apósa, Haraszi Sándor pedig egykori diáktársaként, aki iskolatársa volt Kodolányi Jánosnak Pécsen, a főreáliskolában.

Kodolányi János író, a Nyugat utáni nemzedék egyik legkiemelkedőbb tagja. 1932-ben az Írók Gazdasági Egyesülete

megszervezésének egyik kezdeményezője, titkára, majd főtitkára, később társelnöke volt 1944-ig. Vezető egyénisége volt a népi írók mozgalmának. Az ostromot a pasareti lakásukban vészelte át. A második világháború után méltatlanul kirekesztették a közéletből. 1950-56 között Balatonakarattyán élt, anyagi gondokkal küzdött. Egészsége egyre romlott. 1954-ben rehabilitálták. 1955-ben tért vissza az irodalmi életbe. 1956-ban szívbetegeggel Balatonfüreden kezelték. Csak 1957-ben kezdték el halhatatlan életművének kiadását.

A Kodolányi család egykori otthona Vajszlón ma emlékmúzeum. Emlékét több intézménynév és emléktábla őrzi. Ezek közé tartozik Budapesten a tizenkettedik kerület Böszörményi út 26. számú ház emléktáblája is, amely büszkeséggel tölti el a lakóház tagjait és mindazokat, akik becsben tartják az ő halhatatlan, magyarírói alkotóművészetét és példamutató emberségét.

Sárközy Vendel Gergely

Megvadult a Zagyva

Megvadult a Zagyva,
hömpölyög az árja,
ellenállhatatlan
kavarogva rohan.

Dühösen morajlik. -
Oly nagy erővel ront,
mit előtte talál
egyszerre elsodor ...

Felsőegreskátá (puszta)

Kovács I. József

Nagy játszma

Száll az idő egyre, a Föld is forog,
mögöttünk állnak kemény századok.
Ezeregyszáz év, ősi kopjafák...
maroknyi nemzet, csodál a világ.

Voltunk nomádok és pogány magyarok,
nyugatot nyilazó hunok,
majd Krisztus keresztjét felvette a nép,
István fenn hirdette Jézus szent hitét.

Pannónia nagy volt, most kicsi ország.
Árpád családfáján virágozik sok ág.
Dúlt tatár, török, labanc, muszka is,
Európa védbástyája vagyunk ma is.

Germánok, szlávok közt hullattuk vérünk,
csatákban telt el az ezerszáz évünk.
Szép hazát épített dolgos férfikar,
bár tépdeste népünk száz és száz vihar.

Ősök foglaltak hont, hazát teremtvé,
hatalmas és oly nehéz volt a játszma,
Kárpát-medence sakk-kockáin mostan
verseng az ország szebb jövőre várva.

Nagy L. Éva

Jövendölés

Ma semmi nem elég.
Mit adhat még az ég?
Megfakul lassan minden,
a múlt és perc-varázs.
Mert tehetetlen a test...
torz a lélek.
Készülődik lassan
egy nagy földindulás.

Sárközi Árpád

Napfényből, fellegekből

Napfényből, fellegekből kevert
égbolt alatt
még sorba állok
egy kis örömet.

Nem reménytelen.

Felnyújtom kezem
s felhőtlen éggel
libbenek haza.
Ha mondják nevem:
Sárközi Árpád!

- Jelen!
Élet:
oly rég
készülődöm belőled
s leckéd
kívülről fújom!

Kondor Jenő

Ha meglobbannak...

Ha meglobbannak az akácok,
leveleikre Isten könnye hull.
Karjukon ringatják a szelet,
virágjuk fénye nem komorul.

Ha meglobbannak az akácok,
ne retentsen a zivatar!
Ernyőként levél ő fölöttünk,
sátoros kicsi fánk betakar.

Ha meglobbannak az akácok,
szemedbe csillagfény szűkül.
Felhők közt foszló magányban
fölkelő napunk hozzád menekül.

Zaicsek Balázs

Nehogy már!

Hulla fáradt voltam, nem bírta már az agyam egy lépést se tovább, ledőltem a tévé elé, az úgy sem követel semmi aktivitást. Na, ez volt az egyik legrosszabb ötletem, az biztos. A műsorról jobb nem is beszélni, majd utána jöttek a reklámok.

Utálok, amikor egy huszonöt éves nő, akin három kiló smink van és félszáz ember foglalkozik a helyes beállítással, fényviszonnal és kameralencsével, hogy tökéletesen nézzzen ki, arról magyaráz, mit tegyenek a háziasszonyok, hogy olyanok legyenek, mint ő. Utálok, hogy azt mondja, neki is sok baja volt előtte, utálok, hogy azt mondja a többi nőre, hogy nem szépek, hogy csak ő szép, és így kell kinézni. Nehogy már azt mondja nekem, hogy aki képes őszintén nevetni a bajban, az nem szép?! Aki igaz barátként szól hozzád, hogyné lenne szép! Nehogy már egy arckrémen, vagy testápolón, vagy rúzson múljon az, hogy valaki a szememben csúf szép, vagy egyenesen gyönyörű...

Persze az ember azt hiszi, hogy elérte a mélypontot, mert sosem tudja elképzelni a rossznál rosszabbat. Mi történik? A képembe nyomnak egy politikai hirdetéset. Na persze ez fontos. Sőt! Kifejezetten utálok hogy van aki nem veszi ezt komolyan, aki arra buzdít, hogy ne szavazz, mert nincs kire, holott a történelem fele csak olyan csatákról szól, ami ezért a jogért folyt. Utálok azokat is, akik öltre mennek azért, mert az egykori jó barátjuk másra szavaz, mint ők. Nem képesek határt húzni vélemény és fana-

tizmus között. Ráadásul amit a politikusok művelnek... Néha eszükbe jut megemlíteni valami programot, de többnyire csak szapulják egymást. Nehogy már az legyen a mérvadó érv mellettük, hogy a másik a nagyobb rossz!

A tévét lekapcsolom, elvonulok. Azért, van még ami vigasztal: J. K. Rowling, és hőse Harry Potter. Na nem azért, mert úgy bele lennék bolondulva, hanem a jelenségért, ami kíséri. Most jelent meg a hatodik kötet magyarul, és minden nap több embert is látok, aki azt bújja a metrón, a villamoson, a buszon, illetve az iskolapadban. Ami igaz, az igaz, meg kell hagyni, gyönyörű egy tündérmese. Persze sokan mondják: "Ezt össze sem lehet mérni Dickenssel." Akkor ne mérjék! Leonardót sem lehet összemérni Picassóval, Esterházyt Zrínyivel, Galileit Einsteinnel. Ha ezt csak a Süssivel lehet összehasonlítani, hát hasonlítsák ahhoz, de akkor ne emlegessék azt, micsoda különbség van a Süssi és a Sorstalanság között. Csukás István legalább annyira meglepődne ettől, mint Kertész Imre. Nehogy már büszkeségből megvessük!

Persze mindez csak azért vigasztal, mert a mai valóságtól messze áll, és tudom, hogy még akkor is tanakodnak majd a befejező részről ha lementek a választások. Jól esik látni, hogy ráncos, nyolcvanéves nénikék is épp olyan áhítattal lapozgatják, mint feszes bőrű tinédzserek. Van végre valami nagyrészt általános érték, amit mindenki elfogad. Persze szebb lenne, ha ez a Himnusz lenne, de így se rossz.

Nehogy már csak a rosszat lássuk mindenben!

Dr. Domonkos János

Irodalmi emlékhely Budán

Milyen magyar irodalmi emlékek fűződnek Buda XII. kerületében a Böszörményi út 26. számú emeletes házhoz? Az épület homlokzatán látható fehér márványtáblán a felirat: "E házban élt és alkotott Kodolányi János 1899-1969 író. Budapest Fővárosi Tanács 1974." Sarokház. Bejárata a Beethoven u. 13-ból van. Kodolányi a magasföldszinten lakott férjes asszony lányánál. - Családunk 1959. dec. 18-án költözött fel Balatonakarattyai házunkból ebbe az akkor felépült lakóházba - kezdi a visszaemlékezést az író leánya Júlia /1923/, akinek 1989-ben jelent meg az "Apám" c. könyve családjukról. - Édesapánk 1960. január 16-án követte családját ebbe az épületbe. Milyen érdekességek, tudnivalók fűződnek az író itteni utolsó életszakaszához, aki ekkorra már alkotásaival beírta nevét a hazai irodalomtörténetbe?

Kodolányi János római katolikusnak született. Huszonhét évesen református hitre tért, majd halála előtt egy évvel rekatolizált.

Író, publicista és kritikus. Életműve, akárcsak a kortárs Móricz Zsigmondé - irodalmi Nobel-díj értékű, színvonalú volt. Műveit hét nyelvre fordították le. Itthon a tv játékfilmeket készített belőlük. Kitüntetései: Baumgarten-díj /1937/, Ferenc József-díj /1940/, Alexis Kivi-díj /1946/, Finn Oroszlánrend lovagkeresztje /1967/, és posztumusz Kossuth-díj /1990/.

1969-ig 21 könyve jelent meg. Legfontosabb kötetei: A vas fiai /regény, 1936/, Boldog Margit /regény, 1937/,

Julianus barát /regény, 1938/, Az égi erő csipkebokor /regény, 1957/, Süllyedő világ /önéletrajz, 1940/, Visszapillantó tükör /visszaemlékezések, a Süllyedő világ befejező része, 1968/, Szív és pohár /bírálatok, tanulmányok, cikkek, 1924-1940, 1977/. Élete utolsó részében, 1968 után főképp művei szöveggondozásával foglalkozott itt, a Böszörményi út 26. szám alatti, szép lakásában.

Író kortársaival Kazinczy-s típusú levelezést folytatott. Szabó Lőrincsel vagy Tamási Áronnal és másokkal folytatott levélváltásai nemzeti irodalmi értéket képviselnek. Ízelítőül Kodolányi egyik Tamási Áronhoz /Farkaslaka, 1897-Budapest, 1966/ írt leveléből idézünk: "Akarattya, 1954. márc. 9. Kedves Áron, igen nagy örömet szereztem Hazai tükör c. könyved megküldésével s a meglehetősen dedikációval. Hálásan köszönöm. Nehéz magányomban erős vigasztalás egy-egy régi barátom vonzódása hozzám, köztük a Tiéd, akit mindig igen nagyra értékeltem. Nyomban belemerültem könyved olvasásába s abba a tiszta révületbe, amit a Te szívmérges írásod ad nekem. A Bölcső és Bagoly-t már olvastam, valaki kölcsön adta egy hétre, ezt azonban nem tudtam megszerezni. Most megkaptam - s méghozzá örökbe és Tőled. Kapóra jött éppen tegnap este a Rádióban tett nyilatkozatod. Vájt fülle hallgattam, s nagyon örültem neki.

Őszinte volt, igaz és férfias. Hangjával, mértékletességével, önérzetességével tökéletesen egyetérték, s gratulálok hozzá. Az igazságban bizakodva feküdtem le tegnap este s hosszú idő óta először aludtam nyugodtan. Életed folyásáról Szent-Iványi Józsi be szokott számolni, azt hiszem az enyémről is Neked. Mindazonáltal itt volna az ideje

- Ütöm a ...
 - Ha te, akkor én... Sakk, pajtikám! - így a két játékos szája.
 - Csitt-csatt! ... Csitt-csatt! - így a tenyere.

Még a játék lázában is tudomást kellett venniük végre a támadókról. S a sakkjáték mesterszavai közé egyre gyakrabban vegyültek a jogos önvédelem hangosodó csattanásai, s a játékkal össze nem függő indulatszók. Mert a fáradhatatlan, egyre gyarapodó sereg halálra szántan rohamozott, s a két meztelen kukkó végre feladta a kilátástalan küzdelmet. Talpra ugrott és gondosan kerülgetve a járt utakat, csak úgy toronyíránt elindult hazafelé.

Sántikálva, sziszegve értek be a faluba, s a kertek alatt osontak. Itt aztán már sántikálni, sem sziszegni nem mertek, de a kutyák figyelmét még így sem kerülheték el. Először csupán néhány éberebb eb vette őket észre, utána a többi.

Végre mégiscsak hazaértek.

- Azt hiszem, senki nem látott meg bennünket. - próbálta magát és társát megnyugtani Jókay Károly.

- Remélem, hogy a - kutyákon kívül - senki. De ha mégis, akkor jobb lesz innét még az éjszaka folyamán megszökni. Akkor aztán nem lesz maradásunk Ekelen..

Valaki mégiscsak meglátta őket.

Talán a bakter, vagy a kiskapu mellett enyelgő mátkapár. Hogy kicsoda, az sohasem derült ki. Tény, hogy másnap Jókay Károlyon és hú fegyvertársán kacagott egész Ekel, harmadnap az egész környék és egy hét múlva már az egész Kukkónia. Gyorsabban járt akkor a hír, mint ma a szomszédos országból a posta.

Néhány nap múlva szerenádot adtak nekik a mulatságból hazatérő legények. Bizonyára mindenki ismeri azt a nótát, hogy aszondja:

Kinek nincsen kocsija,

Gyalog megyen Pestre.

Kinek nincsen kutyája,

Maga ugat este.

Hát a beste ekeli legények ezt így dalolták:

Kinek nincsen kocsija,

Gyalog gyün Ekelbe.

Kinek nincsen gatyája,

Éjjélkor oson be, stb, stb.

A sikerült szövegváltozat maga volt az élő népköltészet.

A két barát először azt hitte, hogy nyomban gutaütést kap, majd egymásra néztek, vörösödtek, aztán rángatózni kezdett a bajszuk, arcizmaik meg a rekeszizmusok és kicsattant belőlük a hahota. Kacagtak, de úgy ám, hogy még a könnyük is kicsordult bele.

- Te , ha ezt Móric megtudja!

- Naná, majd éppen ő nem tudja meg...

Dehogy kellett elmenekülniük Ekelről.

Kin kacagna a kukkó, ha nem saját magán?

Komárom -1980

Német Erzsébet

Július

Kigombolja ingét a mező,
 a nagydarab, szőke szerető.
 Bozontos mellén a szél ujjai
 mint megvadult citera húrjai:
 buja ritmusát zengik a nyárnak.

N. László Endre

Csallóközi történetek

... S lőn kacagás Kukkóniában

Kukkónia népe nagyon sokat szenvedett, s amolyan "hídon gyütt" vagy "vízen gyütt" ember méltán csodálkozhatott azon, hogy mégis milyen humora van ennek a népnek, milyen jóízűen tud ez kacagni.

Ha beköszöntött néhány békés, nyugalmas évtized, Csallóköz népe újra és újra felépítette azt, amit a földrengés, az árvíz rombadöntött, amit a tűzvész vagy az ellenséges had elpusztított. Hangvaszorgalommal dolgozott, s közben még arra is volt ideje, hogy jól kacagjon a maga vagy más rovására. Még annak rovására is, akit egyébként tisztelt és becsült.

Az itt következő vidám kis történet főszereplője például Jókay Károly, Komárom nagy szülöttének, a legnagyobb magyar mesemondónak a testvérbátyja. Itt meg kell jegyeznem azt, hogy a két testvér úgy hasonlított egymásra, mint egyik tojás a másikra.

Érdekes egyéniség volt Jókay Károly.

Példás becsületességéről és tisztaságáról ismerték őt szülővárosában, de az egész vármegyében is, mint Komárom akkoriban még nagyon híres városának érdemes árvapénztárnokát. De tisztesség ide, tisztesség oda, bogarai azért neki is voltak, a rossznyelvek őt is ki-kikezdték.

Többek között azt beszéltek róla, hogy igencsak maradi ember, aki nem és nem akarja meghallani az új idők harsány szavát! Meg aztán, ha valahová el kellett utaznia, a pénztár kulcsát rá nem bízta volna senki emberfiára azon a már akkoriban is kerek világon. A más rovására szívesen élcelődők azt beszéltek róla, hogy még éjszakára sem válik meg a kulcsától, s ha egy hétig időzött valahol a városon kívül, akkor az árvapénztárba földi halandó be nem tehetette a lábát!

Állítólag arra sem volt eset, hogy valakinek, akit az árvaszék nagykorúsított, kiadta volna az árvaszék pénztára által kezelt örökségét, ha ő nem tartotta az illetőt már teljesen megbízható, érett embernek.

De most nem a pénzről lesz szó!

Ez a Jókay Károly szenvedélyes sakkozó volt. Ezzel nem árultam el titkot, hiszen ismerték őt erről az oldaláról is az egész megyében.

És most következzen a beígért vidám történet!

Jókay Károly akkoriban a csallóközi járás érdemes szolgabírája volt, s mint ilyen Ekelen székelt, ahol a járás - ugyancsak érdemes - esküdtjével, Kovácsy János barátjával együtt hivataloskodott.

Véletlen-e vagy sem, ki tudná megmondani? Tény azonban, hogy a zsák ebben az esetben is megtalálta a maga pászentes foltját, mert az esküdt úr szintén nagy hódolója volt a sakkjátéknak. Nem árt, ha tudjuk, hogy az ügyintézés akkoriban még nem járt annyi papírmunkával és hivatali huzavonával, mint ma, hiszen lényegesen kevesebb volt a hivatalnok. Ezért aztán, ha a két úrnak nem volt éppen sürgősebb tennivalója, vígan hódolhatott ennek az ártatlan szenvedélyének.

Azon a napon rekkenő hőség volt, igazi kukkóniai kánikula. Zabszemnyi szellő sem lengedezett, zsebkendőnyi felhő sem tűnt fel az égen. Az ebéd viszont kiadós és remek volt, mint általában.

- Te János, - mondta Jókay Károly, - ezt a napot még az isten is fürdésre teremtette, nem gondolod?

- Meg sakkozásra! Hiszen a kettő jól kiegészíti egymást.

Jókay Károly befogatott és Kovácsy Jánossal, no meg a legfontosabb fürdési kellékekkel, a sakkfelszereléssel, elindultak Zsemlyékes-tó felé, ami jó órányira

fekszik az érdekes múlttal rendelkező Ekel községtől. Mert hiába mondja a falucsúfoló versike, hogy:

Ekel - lelkemnek se kell!

Az igazság az, hogy:

Ekel, - ha kell, - remekel!

De erről majd máskor...

Csendesen beszélgetve ültek a kocsi bakján, nézték a poroszkáló lovacskát, meg a sík tájat, melyen egy-egy nagyobb vakondtúrás már dombnak is beillik.

Aztán találkoztak a falu felé ballagó csósszel. A félszemű öreg a hőség ellenére is szűrt viselt. Jókay Károly alaposan szemügyre vette emberét, s látta ám, hogy egy éktelen nagy hal farka lóg ki a szűr alól.

Az öreg illedelmesen köszönt a kocsin utazó uraknak és sietett volna tovább, de a szolgabíró megállította:

- Adnék én kendnek egy hasznos tanácsot...

- Hallgatom, tekintetes szolgabíró uram.
- Csak azt tanácsolom én kendnek, hogy ezután vagy kisebb halat lopjon, vagy hosszabb szűrt csináltasson magának!

A csósznek még a szája is tátva maradt és reszketni kezdett az ina. Aztán látta, hogy az urak kacagnak, de úgy ám, hogy majd lefordulnak a bakról. Erre ő is elvigyorodott. Orrát törölgetve nézett a kocsí után, amíg az el nem tűnt az út felvert porában.

A két jókedvű úr nemsokára megérkezett a romantikusan szép, csendes tavacska-hoz. A lovat annak rendje és módja szerint leszerszámolták, levetkőzték és elindultak a tó felé. Úgy vélték, régen lejárt már a betyárok, a betyárkodás ideje, s a tekintetes szolgabíró uram kocsiját meg a lovát amúgy is ismeri mindenki a környéken. Egyikük sem gondolt arra, meg aztán el sem hitte volna, hogy még majd jó húsz év múlva ellátogat Kukkóniába a híres betyár, az a

nevezetes Savanyú Józsi, akiről a szomszédos Aranyos községben mindmáig annyit beszélnek.

Azt talán mondanom sem kell, hogy abban az időben a világhírű külföldi fürdőekben költekező és kizárólag csak azokat látogató finnyás urakak és hölgyekek bizonyára hírért sem hallották ennek a Zsemlyékesnek. Nem világhírű fürdő ez a tavacska, még csak nem is Balaton. ahová akkoriban sokan inkább divatozni és mulatozni jártak a gazdagok, mint fürdeni.

Zsemlyékesen a lehető legkisebb szerepet éppen a divat, azaz a fürdőruha játssza, mert vagy van, vagy nincs, de inkább nincs. A férfiak nem szégyenkeznek egymás előtt, de a lányok meg az asszonyok sem.

Hej, azok a szép csallóközi szüzek, menyecskék. Sokan szerették volna meglesni őket fürdés közben. Egy valakinek sikerült is, de megesküdt rá, hogy nem közönséges földi leányok voltak azok, hanem Tündér Ilona és a társnői. Hogy olyan szépséget még nem látott emberi szem az övén kívül. Hogy majdnem úgy járt a leselkedő, mint a mogyorósi uraság. De ezt valószínűleg csak az elfogultság mondatta vele, mert azért bizonyára másutt is akadnak szép lányok itt-ott, mutatoba.

De hagyjuk most a tündéreket. Ha vanak még a Csallóközben, bizonyára nem kora délután járnak le a Zsemlyékesre, hanem éjszaka.

Mivel a két említett úr nem látott közelben még egy teremtett lelket sem, hát csak úgy nyakig meztőláb fürdött meg a tó hús vizében. Amikor a rekkenő hőségben eltikkadt testük és agyuk felfrissült, Jókay Károlynak első gondolata a sakk volt:

- Hozd csak ide, Jancsikám! Szárítkozás közben lejátszunk néhány partit. Meg a demizsont se felejtse ott, nehogy

felmelegedjen. Mert ilyenkor mindig hoztak magukkal jól megvizezett borocskát is, szomszúság ellen.

Kovácsy esküdt uram futott a kocsihoz, hozta a sakkot és az ügyes kis demizsont, s néhány perc múlva már a lehető legeredetibb és leginkább testükre szabott Ádám-kosztümben heveredtek le a semlyékes kies partjára. Egy - pontosan sakkozásra teremtett - zsembékra tették a táblát, és néhány perc múlva megfeledeztek az egész szép világról, belemerültek a játék - számukra isteni - gyönyörűségébe.

A kéken izzó csallóközi ég alatt csak úgy röpködtek a sakkjátéknál közismert, de a be nem avatottaknak semmit el nem áruló mesterszavak, mint valami megbolydult darázshad. Mit nekik a világ? Nem hallották az édes madárdalt, nem látták az üde zöld pázsitot, a tündérek - és az itt fürdő napszámos lányok - apró lábnyomait féltékenyen őrző, szikrázó fővenyt, a kincset őrző manókat jól elrejtő, érdekes alakú füzeteket, melyek holdtöltek boszorkányokká változnak át.

Egyik izgalmas játszma a másik után. Az urak egyre jobban belemelegedtek a játékba, s ha már nagyon melegük volt, megmártották magukat a tóban, vagy hőrpintettek a vizes borocskából. De még ilyenkor is valamelyik partiról vitakoztak. Nem hallották ők még a harangszót sem.

Bizony már erősen alkonyodott, amikor lehűlt a levegő, de még inkább az előrajzó szúnyoghad eszükbe juttatta, hogy hát haza is kéne menni végre, mert nem csupán sakkozásból él az ember, ha már egyszer szolgabírónak vagy éppen esküdtnak teremtette az isten. Felcihelődtek és mentek a kocsihoz, hogy felöltözzenek.

Igen ám, de hol a kocsi? Hol a ló?

Hol van a ruhájuk?!

Túl volt már árkon-bokron, ungon-

berken!

Az történt ugyanis, amire legkevésbé, amire egyáltalán nem számítottak.

Amikor ők már belemelegedtek a játékba, de úgy ám, hogy se nem láttak, se nem hallottak, jött arra egy sunnyogó, minden hájjal kikent, enyveskező oláhcigány és olyan szép akkurátusan elhajtott kocsistól, lovastól, hogy az urak még a kocsizörgést sem hallották meg. S ha már egyszer az is a kocsin volt, magával vitte az alsó- és felső ruhájukat is, a rajtuk lévő Ádám-kosztümon kívül.

A két jóhiszemű úr először nem akart hinni a saját szemének. Azután mégiscsak tudatosították, hogy a személyes sors - egy csavargó képében - alaposan megréfalta őket, de még milyen alaposan! Kupaktanácsot tartottak és úgy döntöttek, hogy éj beálltáig folytatják a sakkozást és azután - a sötétség leple alatt - észrevétlenül hazaosonnak.

A kocsí meg a ló különösképpen nem izgatta őket. Tudták jól, hogy ismeri azokat az egész környék. Az lenne a csoda, ha egy-két napon belül nem kerülne elő - a fülön csipett tolvajjal együtt. Azt is tudták, hogy a tettes aligha lehet idevalósi, mert környékbeli ezt velük nem tette volna.

Legendába illő dolgokat mesélnek az angol hidegvérről. Mondhatom, hogy az egész anglus hidegvér smafu a két magyar úr hidegvéréhez képest. Még csak el sem káromították magukat, hanem igazi keletről hozott nyugalommal sakkoztak tovább, mintha semmi sem történt volna. Szépséges szép volt a júliusi éjszaka.

De az éjszakában ott volt a két hamisítatlan kukkó meg az ezernyi vérszomjas óslakó, szúnyog. S ez utóbbiak a végsőkre is elszánták magukat, hogy a járás két köztiszteletben álló tekintélyének - talán kék - véreből egyszer már amúgy isten igazában részegre ihassa magát.

- Viszem a ...